

Op. II

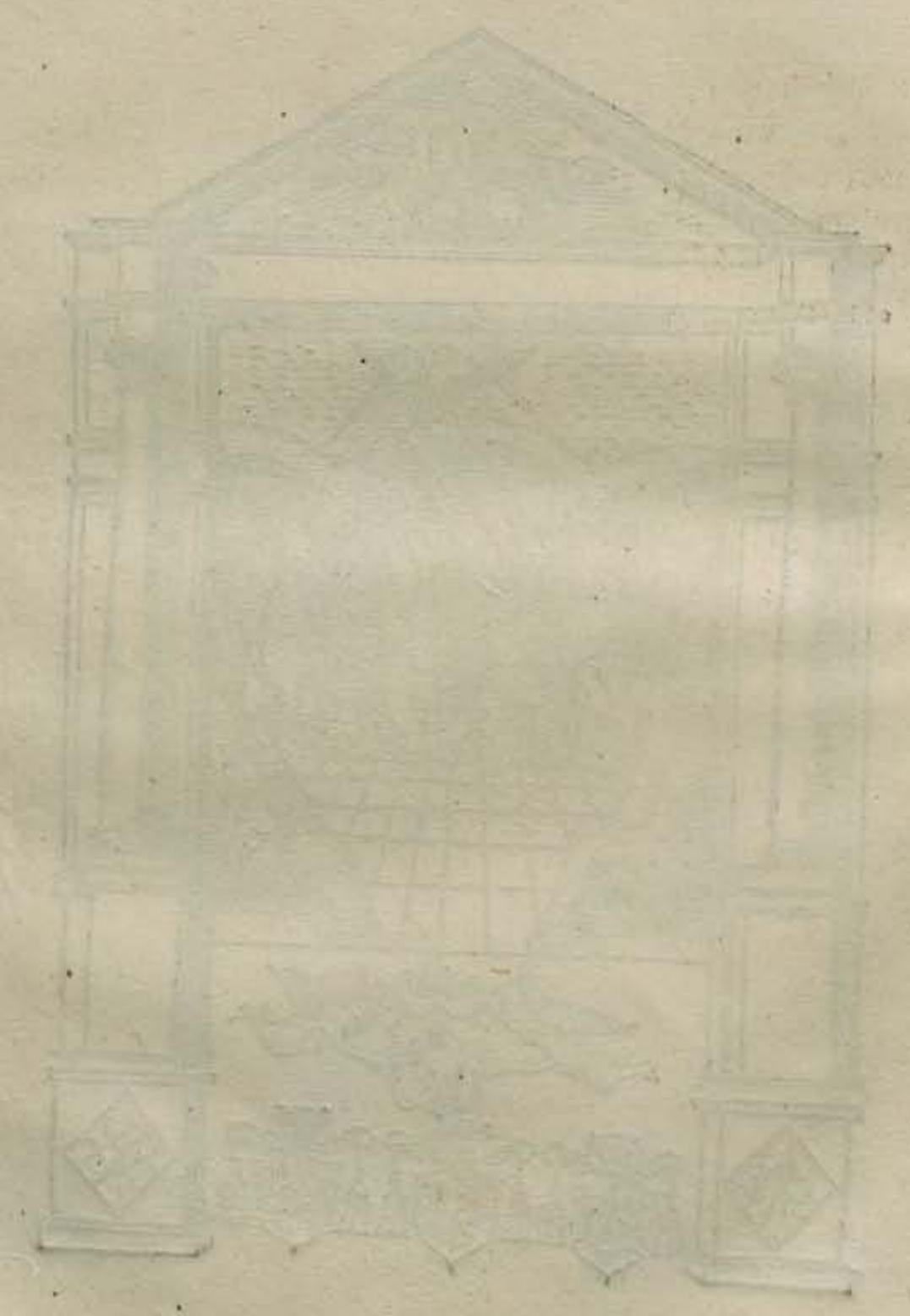
TRANSLATIO SACRI
CONCILII EX TRIDEN-
TO AD CIVITATEM
BONONIAE.

Bononiae Apud Anselmum Giaccarellum.
M. D. XLVIII.

TRANSLATIO SACRI
CONCILII EX TRIDENTINO
TO AD CIVITATEM
BONONIENSIS

In nomine Domini Amen
MDCCLXXII

ACTA OCTAVAE SESSIONIS TRIDENTINAE

*Super Translatione sacri Concilii ex Tridento ad
Civitatem Bononiæ.*

IN NOMINE Domini nostri Iesu Christi, amē. Anno à natiuitate eiusdē millesimo quingentesimo quadragesimoseptimo: Indictione quinta, die uero Veneris, undecima mensis Martii, Pontificatus sanctissimi in Christo patris, & Domini nostri, Domini Pauli diuina prouidentia Papæ Tertii, anno Tertio decimo. Conuenerunt in Ecclesia cathedrali Tridentina sub inuocatione sancti Vigili, in loco ad Sessiones habendas, et Concilium celebrandū deputato, pro Sessione habēda ad infra scripta, Reuerendissimi, & Illustrissimi Domini, Domini Ioannesmaria Epūs Prænestinus, de Monte, & Marcellus tituli sanctæ Crucis in Hierusalem Præbiter, sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, ipsius sacri Concilii Præsidentes, et Apostolici de latere Legati: Necnon Reuerendissimus, et Illustrissimus Dominus Petrus Pacecus Cardinalis Geennen, ac Reueren. Domini Archiepiscopi, Episcopi, Abbates, et Generales ordinum infra scripti: ubi Reueren. in Christo pater, & Dominus Episcopus Britonoriensis cantauit Missam solennem de Spiritu sancto. Qua finita, tam prædicti Reuerendissimi, et Illustrissimi Domini Præsidentes, & legati, quàm cæteri Prælati omnes acceperunt solita paramenta, & mitras. Deinde per Reuerendissimum, et Illustrissimum Dominum Cardinalem de Monte Præsidentem, et Legatum præfatum, decantatæ sunt orationes, et preces in publicis Sessionibus cantari consuetæ, ac solitæ ceremoniæ de more peractæ fuerunt: inuocato etiam auxilio sancti Spiritus, per hymnum. Veni creator spiritus. & decantatis à cantoribus Lataniis, & per Diaconum Euangelio. Euntes docete. Matth. X. Quibus omnibus completis, et ipsis Reuerendissimis, & Illustrissimis Dominis Præsidentibus, et Legatis se-

A

dentibus ante altare maius, uersa facie ad patres Concilii, præfatus Reuerendissimus, et Illustrissimus Dominus Cardinalis de Monte Legatus, et Præses alta, et intelligibili uoce ex scripto recitauit, legit de uerbo ad uerbum, & pronuntiauit ea, quæ sequuntur. Videlicet.

Non ignoratis Patres, quæ induabus proximis præcedentibus Congregationibus ad prohibendam imminentem dissolutionem Concilii, & ad eius conseruationem, et prosequutionem: necnon pro communi omnium salute, et uitæ securitate acta fuerunt. Quæ etiam in hoc loco rursus repetere, et recensere non pigebit.

Proposui enim plures ex patribus post celebratam Sessionem recessisse, et eorum aliquos nobis minime salutatis: aliquos etiam nobis prohibentibus, et rogatos à nobis, ut remanerent per aliquod breuissimi temporis spatium: multos etiam, qui remanserunt, adiuisse nos die antecedenti, et protestatos fuisse se omnino discedere uelle ob hanc influentiam, siue morbum ponticularum, seu lenticularum. Paratos autem se esse affirmantes ad obediendum nobis, et in Concilio permanendum, si in aliquo loco permaneremus, in quo sine uitæ discrimine interesse possent. Vocatos statim fuisse à nobis medicos, uidelicet Medicum Concilii, et Medicum domesticum nostrum, et accurate interrogatos fuisse à nobis super ipsa influentia, siue morbo: Medicos ipsos exposuisse nobis nonnulla de ipsius morbi sæuitia, quæ cum uisa fuissent magna consideratione digna, non solum pro nostra, sed etiam pro omnium, et singulorum Patrum Concilii salute, iniunxisse nos eis, ut quæ ore tenus nobis exposuerant, in scriptis ponerent, prout posuerunt, et nos scripta ipsa in Congregatione legimus, et recitauimus.

Diximus etiam quod cum causa communis esset, & uideremus ex hac Patrum profectioe Concilium dissolui, existimasse nos ad officium nostrum maximè pertinere, ut Patres publicè, et in generali Congregatione alloqueremur, & de his omnibus admoneremus: rogantes eos, ut liberè omni humano affectu deposito, solum Deum præ oculis habètes, in medium proferrent quicquid spiritus sanctus suggereret eis pro cõmuni securitate, & Cõ-

cilii conseruatione: quod dissolui nullo modo uolebamus, nequè uolumus.

Diximus etiam nos auctores, aut persuasores esse nolle alicuius deliberationis, sed deliberationem ipsam, liberam, et integram relinquere Patribus: & protestati fuimus, quod adducta per nos, siue etiam per ipsos Medicos tam uerbo, quàm in scriptis, nullam haberent persuasionis uim: satis nobis esse per nos admonitos fuisse Patres in quo statu res sint.

Protestati etiam fuimus nos cum omni uitæ nostræ discrimine paratos esse ad remanendum hic usquè ad finem Concilii, si Patres uellent remanere nobiscum, et nos minime deserere. Et hæc fuit summa propositionis nostræ. Dictæ fuerunt sententiæ. Aliqui putabant suspendendum esse Concilium: aliqui transferendum: aliqui dandam esse licentiam Patribus, ut possint secedere ad loca uicina, non tamen ultra tres dietas, et expectandam esse deliberationem Sanctissimi Domini Nostri super loco: aliqui retardandam esse deliberationem ad aliquod tempus: contradicentibus tamen, et reclamantibus aliis, & asserentibus qualitatem, & conditionem ipsius morbi nullam pati moram.

Auditis Patrum sententiis, diximus quamcunquè prouisionem, et deliberationem nos probare posse, dummodo Concilium non dissoluatur.

Et quia multi rogauerant nos, ut uellemus super hac re aliquod lumen eis præbere, cum quo possent in hac repentina necessitate dirigere sententias suas: repetentes illud, quod antea sæpe dictum fuerat à nobis, scilicet, omnem nostram curam, et sollicitudinem, ad id tendere, ut Concilium conseruetur, & suum possit habere progressum, subiunximus, nos satis, et undequaquè probare non posse suspensionem, cum suspensio ipsa habitura esset speciem dissolutionis, saltem quoad hominum opinionem.

Primum, et præcipuum, quod se se in tota hac ratione siue discursu offerret nobis esse, ut postquam tot Patres perseverabāt in suo discedendi proposito, & nullis persuasionibus adduci poterant, ut per breuissimum saltem temporis spatium nobiscum remanere uellent, et erant in tanto numero, ut longe maiorem partem Concilii facerent, designarem locum, in quo certi es-

semus Concilium ipsum constitui posse, et Patres omnes sine aliqua contradictione, seu difficultate ibidem esse recipiendos.

Secundum, quod locus ipse esset huic ciuitati propinquus, quantum fieri posset, non solum pro maiori commoditate illuc accedendi, sed etiam pro maiori facilitate redeundi ad hanc Urbem, si quando cessantibus per Dei gratiam impedimentis, quæ nunc urgent, uideretur Sanctissimo Domino nostro pro rebus Germaniæ Concilium esse in hac Ciuitate reducendum, et reponendum.

Tertium, quod locus ipse esset capax, haberet salubritatem aeris, copiam rerum, quæ sunt humano usui, et uictui necessaria, et alia requisita: & ut uno nos absolueremus uerbo, solam Bononiam à pluribus nominatam uideri nobis his omnibus intentionibus accommodatam. Non dubitare nos, quin ibi recipiamur cum magna omnium illorum ciuium gratulatione, et ueneratione erga singulos Patres. De illius ciuitatis dotibus disserere superuacaneum esse, cum paucis Ciuitatibus Italiæ posthaberi possit. Viderique nobis hac uia satisfieri illorum opinioni, qui uolebant Patres non abesse ultra tres dietas, cum non multo longiori itinere distet Bononia: itemque sanctissimi Domini nostri deliberationem expectari: non dissolui Concilium: non generari scandalum in populo christiano: non omitti celebrationem Sessionis iam indictæ, & referuari deliberationem Sanctitati suæ pro subsequenti tempore, uel in eodem loco, uel in alio, uel etiam in hac ipsa Ciuitate Tridentina: Denique si Concilium conseruetur, & manuteneatur, omnia bona sperare nos posse: si dissoluatur, omnia mala. Quod recedant qui uelint, & eant quocumque uelint, & remaneant qui uoluerint remanere, nullo modo nos probare posse.

His à nobis expositis, Patres omnes dixerunt sententias suas, et pro longe maiori parte concordēs, et conformes fuerunt, ut Concilium ipsum Bononiam transferatur.

Quibus auditis, diximus, et pro rei grauitate, et pro maiori firmitate eorum, quæ decernenda essent, dignum, & æquum esse, ut omnis nostra in hac re deliberatio ab inuocatione diuini numinis initium sumeret, & propterea alta uoce monuimus omnes, ut

nes, ut hoc ipso die, et hac hora ad hanc Ecclesiam cum paramentis consuetis conuenirent, facturi eam deliberationem, quam Spiritus sanctus mentibus Patrum inspiraret.

DE his omnibus estis uos Patres coram Deo, & hominibus locupletissimi testes. Audietis etiam nunc ea, quæ proferet Dominus Promotor Concilii in hac materia.

ET statim ipse Promotor dixit. Reuerendissimi, et Illustrissimi Domini, & Amplissimi Patres. Cum audissem in congregationibus proxime factis, aliquos Patres desiderare fieri aliquam inuestigationem super hac infectione, & supitione, examinaui tam ex officio, quam ex commissione, & mandato Reuerendissimorum, & Illustrissimorum Dominorum Legatorum nonnullos testes super quibusdam articulis, quos peto recipi, et admitti. &c. Et Reuerendissimus, & Illustrissimus Dominus Cardinalis de Monte Præsides, & Legatus præfatus, dixit. Placet, quod legantur? Et omnes Patres responderunt, legantur. Et statim articuli ipsi cum depositionibus lecti fuerunt per D. Claudium della Casa sacri Concilii Notarium, coram omnibus alta, et intelligibili uoce. Quorum, et quarum tenor sequitur, et est talis.

Promotor siue Procurator sacri Concilii Tridentin. saluis, &c. ponit, et dicit.

1. Quod à mense citra, & supra per multos dies in ciuitate Tridentina inualuit morbus lenticularum, siue ponticularis appellatus.
2. Quod morbus huiusmodi pestilens est, et ex eo plures moriuntur.
3. Quod morbus huiusmodi est contagiosus, et ex uno in alium facile transfunditur.
4. Quod à mense citra plures, ac plures mortui sunt in ciuitate prædicta huiusmodi morbo laborantes, & inter cæteros Episcopus Caputaquen. Generalis obseruantia, et canonicus Balduinus, & alii complures.
5. Quod laborantes ex huiusmodi morbo ut plurimum moriuntur. Qui autem superuiuunt, ut plurimum manchi, aut debiles remanent, aut stolidi.
6. Quod in proximis, & uicinis agris, et uillis plures hoc eodem morbo laborant, et morbo huiusmodi pereunt in dies.
7. Quod adueniente calore, solet ut plurimum morbus huiusmodi

TRANSLATIO.

- crefcere, et in pestem conuerti.
8. Quod omnia pene ad uictum necessaria ueniunt extrinsecus, et portantur ab exteris, quoniam in agro Tridentino non nascuntur fruges, quæ sufficiant pro tribus mensibus.
  9. Quod si aliquis forte peste hic moreretur, statim banniretur ciuitas Tridentina à Dominio Venetorum, & aliis uicinis Terris, et propterea non possent amplius conduci necessaria ad uictum pro Prælati, & concilio.
  10. Quod stante peste in Ciuitate Tridentina, non admitterentur aliqui uenientes ab illa in propinquis Ciuitatibus.
  11. Quod in hac parua admodum Ciuitate sunt de præfenti quadraginta, et ultra hoc morbo laborantes.
  12. Quod Medici Tridentinæ Ciuitatis sapius requisiti uisitare infirmos, hoc facere recusauerunt, & recusant de præfenti.
  13. Quod præmissa omnia, et singula fuerunt, & sunt uera, publica, & notoria, &c.
- Quare. &c.

DEPOSITIONES TESTIVM SVPER infectione ponticularum seu lenticularum.

Die. X. Martii. M. D. XLVII. Tridenti.

FRater Andreas de Maffetiis Aretin. Ordin. seruorum interrogatus medio iuramento super articulis datis per Magnificum Iuris utriusque Doctorem Dominum Herculem Seuerolum, Promotorem sacri Tridentini Concilii, deposuit, ut infra.

SVper primo interrogatus, dixit Articulu esse uerum, Interrogatus in causa scientiæ, dixit hoc scire quia uidit quotidie à dicto tempore, et uigilia Natiuitatis Domini nostri Iesu Christi citra, seppelliri mortuos in cimiterio sanctæ Mariæ maioris, ex eodem morbo, ut asserbatur, defunctos, cum ante dictum tempus pauci admodum sepelliri consueuerint.

Super Secundo dixit Articulum uerum, in causa scientiæ dixit scire, quod plures habentes dictum morbum perierunt.

Super Tertio respondit articulum uerum ex communi fama.

Super

CONCILII. Fo. V.

Super Quarto dixit articulum uerum. In causa scientiæ dixit se scire, quia uidit prædictos tres articulatos mortuos esse, et eorum funeri interfuit.

Super Quinto dixit nihil scire.

Super Sexto dixit articulum uerum ex publica uoce, et fama: in causa scientiæ quod audiuit hoc in Platea publica ab hominibus ipsarum uillarum, et ex uoce omnium.

Super Septimo dixit articulum uerum, et quod audiuit ex fidedignis personis, et ita est publica uox, et fama, quod adueniente calore erit maximum periculum pestis.

Super Octauo dixit articulum uerum, in causa scientiæ, quia experientia ipsa didicit omnia omnino, quæ ad uictum Concilii necessaria sunt, aliunde uenire, et à mercatoribus forensibus emere oportere.

Super Nono dixit articulum uerum, in causa scientiæ, quia experimento didicit, quod dum alias mortui essent duo, uel tres in Terra Rouereti ex peste (ut asserbatur) licet nullus mortuus esset ex eodem morbo in ciuitate Tridenti, interdictus tamē fuit comeatus huic ciuitati, adeo ut magna omnium rerum ad uictum necessariorum hic inopia esset.

Super Decimo dixit articulum uerum, in causa scientiæ dixit, quod cum abesset ab hac ciuitate, et rursus reuersurus cum Reueren. Patre Domino Generali, tempore quo fama uolabat dictam Terram Rouereti esse infectam, necesse habuit per sex horas noctis permanere sub dio ante portam ciuitatis Veronen. qua itur uersus Mantuam, antequam ipsam ciuitatem Veronæ ingredi potuerit.

Super Undecimo dixit audiuisse plures infirmos esse, sed nescire numerum.

Super Duodecimo dixit nihil scire.

Item quod præmissa omnia, et singula fuerunt, et sunt uera.

Eisdem die, anno, et loco.

Magister Laurentius Mazochius de Castello Franco ordinis Ser-
B

TRANSLATIO.

uorum, interrogatus medio iuramento, deposuit super ipsis articulis, ut infra.

Super primo dixit articulum esse uerum ex publica uoce, et fama, et quòd uidit à mense citra quotidie postquam reuersus est ad ciuitatem Tridenti, in cimiterio sanctæ Mariæ maioris sepeliri cadauera mortuorum, nūc unum, nunc duo, nunc tria, et quādoquē quatuor, uno, et eodem die: et ulterius audiuit iisdem diebus alios defunctos sepultos apud sanctum Petrum, et apud sanctum Vigilium, et omnes istos, ut plurimum, morbo articulo defunctos esse.

Super Secundo dixit articulum uerum ex ea cognitione, quam habet huiusmodi morbi, & quod libenter discessisset ab hac ciuitate, nisi à Reueren. Domino Generali suo fuisset prohibitus, quia iste morbus uidetur nuncius Epidimiæ.

Super Tertio dixit articulum uerum ex cognitione, quàm habet.

Super Quarto dixit articulum uerum, quia uidit prædictos omnes mortuos, et interfuit eorum exequiis, et audiuit eos ex publica uoce, et fama ex tali morbo defunctos esse.

Super Quinto dixit articulum esse uerum de auditu.

Super Sexto dixit articulum esse uerum ex publica uoce, fama, et auditu.

Super Septimo dixit articulum esse uerum ex cognitione, quam habet de huiusmodi morbo.

Super Octauo dixit articulum esse uerum ex ea cognitione, quam habet de ipso agro.

Super Nono dixit articulum uerum, quia nouit mores Dominorum Venetorum exactissimos in huiusmodi rebus, cum sit eorum uasallus.

Super Decimo dixit articulum uerum: in causa scientiæ refert se ad priorem articulum.

Super Undecimo dixit articulum esse uerum de publica uoce, et fama, nescit tamen numerum.

Super Duodecimo dixit ex auditu scire, et quod audiuit Episcopum Caputaquen. defunctum esse ex defectu medicinæ, quæ reperta fuit apud aromatarios Tridenti,

CONCILII. Fo. VI.

Super Tertiodecimo dixit nihil scire.

Eisdem die, anno, et loco.

Reuerendus Dominus Antonius Pighetus Commissarius Apostolicus in sacro Concilio, medio iuramento super articulis præfatis deposuit, ut infra.

Super Primo dixit, articulum esse uerum, in causa scientiæ audiuit à patrono domus suæ, quàm inhabitat, et ab eius uxore, et uidit multos sepelire defunctos ex ipso morbo, et in specie Balduinum canonicum, et audiuit à pluribus una die sepultos fuisse septem, altera uero octo, et hoc à sex diebus citra: et dixit quod ipse noluit ire ad uisitandum infirmos propter timorem, quem habet huiusmodi morbi.

Super Secundo dixit articulum uerum ex auditu.

Super Tertio dixit nescire, quia non est Medicus.

Super Quarto dixit, articulum esse uerum, quia scit prædictos esse mortuos, et sepultos, et (ut audiuit) ex ipso morbo.

Super Quinto, articulum uerum, et hoc scire, quia uidit, et alloquutus est famulum Reueren. Domini Episcopi Salutiarum, qui ex morbo paucis ante diebus contracto, remansit stolidus, et sine intellectu.

Super Sexto dixit nescire, nisi ex auditu, quia non peragrauit huiusmodi Villas.

Super Septimo dixit, articulum uerum ex publica uoce, et fama, quia adueniente calore solent huiusmodi morbi longe, latequē crassari.

Super Octauo dixit, articulum uerum pro experientia, quam habet istius Territorii, et ex officio, quod gessit in hac ciuitate iussu Sanctissimi Domini nostri, quòd in huiusmodi Territorio non oritur nequē frumentum, nequē bladum pro tribus mensibus, et quòd pro habendo comeatu fuit sæpius Mediolani, Mantuæ, Ferrariæ, et Venetiis cum breue suæ Sanctitatis.

Super Nono credit articulum esse uerum.

Super Decimo dixit articulum uerum.

Super Vndecimo, scit plures esse infirmos, sed nescit numerum.
 Super Duodecimo nihil scit.
 Super Tertiodecimo dixit audiuisse à patrono domus suæ, quod Medici huius Ciuitatis noluerunt uisitare Vrsulam neptem eiusdem patroni.

Eisdem die, anno, & loco.

Dominicus de Volano, uellutarius habitator Tridenti, medio iuramento deposuit, ut infra.
 Quod scit plures esse infirmos ex morbo lenticularum, etiam ultra quinquaginta, et habere etiam uxorem ægrotantem huiusmodi morbo, et quod requisit Dominum Iulium Alexandrinum medicum huius Ciuitatis, ut uisitaret eius uxorem, et quod recusauit, ex eo quod cognouit eam laborare dicto morbo, et quod nunc moriuntur in maiori numero quàm pro præterito: et quod quando est suspitio pestis in hac Ciuitate, Veneti prohibent comeatum, et ideo ciuitas multum patitur, quia in eius territorio non colligitur tantum frumenti, nequè bladi, quod sufficiat pro tribus mensibus.

Eisdem die, anno, et loco.

Raphael de Paladio clericus de Balneo nullius diocesis medio iuramento deposuit, ut infra.
 Super primo dixit articulum uerum, in causa scientiæ, quia uidit sepeliri in qualibet Ecclesia quotidie aliquos, quos intelligebat mortuos esse ex hoc morbo.
 Super Secundo dixit articulum uerum ex cõmuni uoce, et fama.
 Super Tertio refert se ad secundum, et quod audiuit cõmuniter ab omnibus dici, & etiam à medicis, quod iste morbus est contagiosus.
 Super Quarto dixit esse uerum, et audiuit esse mortuos ex isto morbo.
 Super Quinto dixit articulum uerum, in causa scientiæ, quia in

domo Reueren. Domini Episcopi Salutiarum patroni sui, coquus dominationis suæ infirmatus fuit hac febre pestilentiali, et quod contra opinionem omnium Medicorum liberatus fuit, sed euasit stolidus, & insanus, prout est de præsentibus: et quod audiuit ex cõsobrino suo à XV. diebus citra, quod eodem morbo perierunt, et pereunt indies plures milites, et qui superuiuent plerumquè priuati mente, uel aliquibus sensibus, et hoc dicebat quãdo uidebat coquum prædictum esse huiusmodi.
 Super Sexto dixit, articulum uerum ex auditu.
 Super Septimo dixit nescire, sed continet se à uisitatione propter timorem contagii.
 Super Octauo dixit, articulum uerum ex auditu.
 Super Nono, et Decimo dixit nihil scire, sed credere.
 Super Vndecimo dixit nescire numerum, sed plures esse ægrotantes.
 Super Duodecimo, & Tertiodecimo dixit nihil scire.

Eisdem die, anno, et loco.

Don Iacobus de Cresentiis clericus Burgi sancti Sepulchri, capellanus Reueren. Domini Episcopi Salutiarum medio iuramento deposuit, ut infra.
 Super Primo dixit uidisse quotidie sepeliri plures in qualibet Ecclesia, ut ferebatur, ex hoc morbo defunctos.
 Super Secundo dixit se audiuisse à Domino Fracastorio dum comederet cum Domino suo, et à Magistro Balduino, dum curaret coquum suum, & haberet eum pro desperato, et ex aliis quod iste morbus est pestilens, et de facili homines ex eo moriuntur, et quod est difficilis curatio istius morbi.
 Super Tertio refert se ad secundum.
 Super Quarto dixit, Articulos esse mortuos ex hoc morbo, Generali excepto, quem nescit si ex ipso morbo obierit.
 Super Quinto dixit, articulum uerum, et quoad defectum sensus dixit se scire ab exemplo domestici coqui domus, qui postquam desperatus erat de salute, restitutus sanitati, remansit stolidus.
 Super Sexto nisi ex auditu, et super reliquis ita.

TRANSLATIO.

Eisdem, die, anno, & loco.

Siluester de Guaino de Forliuio medio iuramento deposuit, ut infra.

Super primo dixit, articulum esse uerum, publicum, & notorium, et quod scit hoc, quia publice ita tenetur ab omnibus.

Super Secundo dixit, articulum uerum ex publica uoce, et fama.

Super Tertio nihil scit, nisi quod audiuit ex Medicis.

Super Quarto dixit, articulum esse uerum publicum, et notorium, et ultra prædictos scit esse defunctum Dominum Marcum antonium Scalcum secretum Reuerendissimi, et Illustrissimi Domini Cardinalis sanctæ Crucis, Domini sui ex huiusmodi morbo, et quod habebat carbunculum in coxia dextra, et quod mulier quædam nomine Catherina, quæ assistebat ei in infirmitate paulo post infirmata est, et laborauit pluribus diebus.

Super Quinto dixit articulum esse notorium, et publicum.

Super Sexto dixit, articulum uerum ex publica uoce, et fama, & præcipue in Terra Rouereti, in qua Terra audiuit plures infirmos esse hoc morbo.

Super Septimo refert se ad Sextum.

Super Octauo dixit, articulum esse uerum, notorium, et publicum, præterquam de uino, cuius copia habetur.

Super Nono habet articulum pro notorio, et quod Prælati uolentes recedere ab hac ciuitate, non admitterentur in aliqua loca.

Super Decimo dixit nihil scire.

Super Undecimo dixit scire plures esse infirmos in hac Ciuitate, ut pote Dominum Pompeium magistrum ceremoniarum, & duas mulieres in quadam domo propinqua Palatio Reuerendissimorum Legatorum.

Eisdem die, anno, et loco.

Claudius Iacobi Ianuensis de Ciamberico medio iuramento deposuit, ut infra.

Super Primo dixit, articulum esse uerum, & notorium, et quod uidit in uno die sepeliri quinque mortuos, quorum unum fere-

CONCILII. Fo. VIII.

batur periisse lenticulis.

Super Secundo dixit intellexisse lenticulas esse pestiferas a mense citra.

Super Tertio refert se ad secundum.

Super Quarto dixit scire illos mortuos esse, et sepultos, sed nescire si Generalis, et canonicus Balduinus perierunt hoc morbo, uel alio, sed bene scit quod quotidie plures moriuntur, & pluri mi infirmantur, in causa scientiæ, quia uidit sepelire multos, quos ferebatur laborasse hoc morbo, & quod est notorium, et manifestum.

Super Quinto dixit cognoscere coquum Reueren. Domini Episcopi Salutiarum, qui ex morbo lenticularum euasit stolidus, et mente captus, et quod uidit eum una dierum proicere nummos per domum.

Super Sexto dixit articulum uerum ex auditu.

Super Septimo refert se ad supra testificata.

Super Octauo dixit articulum esse uerum, notorium, et publicum præterquam de uino, cuius copia habetur.

Super Nono, et reliquis dixit nihil scire.

Eisdem die, anno, et loco.

Catherina Mediolanensis habitatrix in ciuitate Tridenti medio iuramento deposuit, ut infra.

Super primo dixit, articulum esse notorium, publicum, et manifestum, et quod ipsa a principio Februarii citra habuit quinque in manibus huiusmodi morbo laborantes, quibus adstitit gubernatrix, Videlicet, Dominum Marcum antonium Scalcum secretum Reuerendissimi, & Illustrissimi Domini Cardinalis sanctæ Crucis, Antonium de Castrouilla, et Capitaneum Rodulfum de Pitigliano, et Capitaneum Alphonsum de Pisis, et Octauianum de Romandiola, quorum tres decesserunt, et Dominus ipse Marcus antonius habebat carbunculum in crure dextro, et quod deinceps ipsa laborauit hoc morbo per. XV. dies, et tandem agre conualuit, & nunc assistit Domino Pompeio magistro cerimonia-

TRANSLATIO.

rum, de cuius uita dubitat, quia cognoscit in eo omnia signa, quæ habebat dictus D. Marcus Antonius.

Super Secundo dixit articulum uerum esse, et notorium, et indubitatum, et quod milites portauerunt huc morbum istum.

Super Tertio refert se ad secundum.

Super Quarto dixit, articulum uerum, & notorium, et publicum, et quod canonicus Balduinus contraxit morbum huiusmodi in curia, siue exercitu Cæsaris.

Super Quinto dixit nescire.

Super Sexto, et Septimo dixit nihil scire præterquam quod supra dixit.

Super reliquis dixit nihil scire.

Quibus articulis, et depositionibus per Dominum Claudium de la casa Concilii Notarium lectis, ipse Promotor exhibuit etiam cedula depositionis medicorum lectam in Congregatione generali, et petiit admitti. Et tunc Reuerendissimus, et Illustrissimus Dominus Cardinalis de Monte, Præsident, et Legatus præfatus, dixit alta, et intelligibili uoce. Placet quod legatur, aut habeatur pro lecta? Et responderunt omnes simul: habeatur pro lecta: cuius tenor talis est.

Depositiō Medicorum super morbo ponticulari, seu lenticulari.

Requisiti fuimus nos Hieronymus Fracastorius Veronen. sacri huius Concilii Medicus, & Balduinus de Balduinis de Barga, Reuerendissimi, et Illustrissimi D. Cardinalis de Monte medicus, ab Illustrissimis, & Reuerendissimis Dominis Legatis sacrosancti Concilii Tridentini, ut super praua hac infectione, quæ nunc in agro Tridentino uiget, et crassatur, quam lenticulas, seu ponticulas uocant, in scriptis fideliter deponeremus sententias nostras: uidelicet quæ natura sit eius infectionis, et unde dependeat, et quæ pericula secum trahat, et quibus magis, aut minus periculosa sit: Et utrum mutatio huius aeris præseruare homines possit. Super quibus habita diligenti, et matura consideratione, existimantes et debiti nostri esse parere, atque obsequi Illustrissimis, et Reuerendissimis

CONCILII. Fo. IX.

dissimis Dominis nostris, et pium consulere ubi de uita, et salute multorum agatur, concorditer, et fideliter ita respondemus.

Primum quod infectio hæc reducenda est ad genus earum febrium, quæ pestilentes uocari solent. Quod manifestum esse potest, si definitionem pestilentium febrium, positam ab auctoribus, Galeno præsertim in Epidemiis, et in de differentiis febrium, et ab Auicena cap. proprio. Si etiã signa ab eisdem tradita respiciamus: pestilentem enim febrem uocant, quæ et contagiosa est, & plures perdit: contagiosa quidem ad differentiam aliarum, quæ putridæ sunt, non autem contagiosæ: plures uero perdentem, ad differentiam quarundam febrium, quæ contagiosæ sunt, sed ut plurimum salubres: sicuti Variolæ, et morbilli uocati. Signa uero pestilentium febrium, quæ ipsi tradunt, sunt, quod illæ introrsum quidem perturbant, extra uero quietæ apparent: lenes item uidentur, et placidæ, maximè à principiis: sed tamen uirtutem labefactant, æger totus fractus sibi uidetur, delirium mox, aut furor ut plurimum, consequitur: oculi caligant, pulsus parui sunt, et rari, sed inequales, urinæ conturbatæ, aut quale est uinum granatorum, aut similes sanis, ægro nihilominus tendente ad mortem. Excrementa corrupta, liquida, fœtencia tum apparent, aut abscessus, et bubones circa emunctoria, aut parotides circa aures, aut macula in dorso, & in brachiis, quales lenticulæ sunt, uel puncturæ pulicum: quæ si rectè consideremus, uidemus febres has (quas lenticulas uocant) prædicta omnia præferre. Nam et contagiosæ sunt, licet non ita subito, et de facili, sicut quædam aliæ pestilentes febres: plures etiam perdunt, ut longa experientia, et hic uidemus, et aliàs uidimus in multis locis, sicuti Anno Millesimo quingentesimo uigesimo octauo. Habent item omnia alia prædicta signa circa uirtutem, circa fractionem, circa pulsum, circa urinas, & excrementa: sed illud potissimum, quod apparent fere omnibus macula circa dorsum, & brachia, & pectus, quæ lenticulis, aut puncturis pulicum similes sunt, unde, et nomen accepere. Quare nemini dubium esse debet, quin febres hæc ad genus pestilentium reduci debeant. Verum cum mul-

ti gradus inter illas sunt, et differentia multa: ista quidem non exactè pestilentes, et saeva sunt: sed in primis gradibus pestilentum constituta, inter quas et sui etiam gradus sunt, et alia minus, alia magis contagiosa, et saeva cernuntur: consistit autem malignitas earum in modo quodam putrefactionis mala, quae ualde larga, & profunda est, ac sordida, ut plurimum in massa sanguinis facta, in qua seminaria quaedam gignuntur, quae ad alium delata, contagionem, atque infectionem consimilem inferunt, quae animae, et spiritibus, tanquam uenenum quoddam inimica plurimum est. Fit autem mala illa, et sordida putrefactio interdum quidem in nobis primo, interdum extrinsecè concipitur: quandoque quidem ab uno in alium recepta, quandoque ab aere, in quo seminaria consimilia putrefactionis gigni solent: quoniam, et aer ipse diuersimode corrumpi consuevit. Quare attractus, & per anhelitum, et per uenas immittit seminaria in nos, unde mala illa, et contagiosa accidit putrefactio. Videtur autem quae nunc uiget infectio, ex aere potissimum dependere, cuius signum est, quod ubique iam, et in hac Ciuitate, et in Vicis, & Villis late crassatur. Quod nec in contagione unius ab alio, nec in particularem aliam dispositionem referri potest: sed in aerem solum. Pericula autem, quae secum trahit haec infectio, satis manifesta sunt. Nam primum febris ex qualibet leui causa, et occasione innascitur: ex qua ut plurimum homines pereunt, et qui euadunt, alii furdi remanent, alii sine memoria, alii obtusi ingenio: sunt autem in periculo alii magis, alii minus: magis qui uel natura, uel usu humidiores sunt, et immundi uictus: qui latorum pororum, qui negociorum multorum sunt, et sanguinem agitant. Sed quod maxime considerandum est, magis uidentur periclitari nobiles, et delicati, quam plebs: quod contra fit in ueris pestilentibus, in quibus plebs magis periclitatur, quam nobiles: causa diuersitatis est, quod pestilentia magis concipitur ab uno in alium, minus autem ab aere. In hac autem infectione e' contra fit. In pestilentia igitur plebs propter paupertatem, et incommoditatem multorum, et necessitatem conuersandi, magis patitur. In hac autem febre minus, quia minus ab aere patitur, quia magis

resistit propter robur, et fortitudinem corporis: magis autem nobiles, utpotè delicati: propter quod nobiles periclitantur magis. Quapropter promptum est unicuique uidere quam salutaris esse possit mutatio aeris. Atque haec sunt, quae nobis super quaesitis respondenda uisa sunt. In quorum fidem manu propria subscripsimus.

Ego Hieronymus Fracastorius manu propria subscripsi.

Ego Balduinus de Balduinis manu propria subscripsi

Die Decima Martii. M. D. XLVII. Tridenti in ædibus residentiae Reuerendissimorum, & Illustrissimorum Dominorum Legatorum sacrosancti Concilii. In mei Notarii praesentia, et honorabilium uirorum Domini Ambrosii Monticolae Praesbyteri Lunen. Sarazanen. Diocesis, & Domini Ludouici Mingotii layci Britonorien. testium ad hoc specialiter uocatorum, Magnificus, & egregius artium, & medicinae Doctor. D. Hieronymus Fracastorius superscriptus, ipsius sacri Concilii medicus conductus, & stipendiatus, recognouit medio iuramento, manu tactis scripturis, superscriptam depositionem, & manum suam in ea appositam, et confirmauit, et ratificauit omnia in ea depositione contenta esse uera, et se illam depositionem fecisse pro ueritate, et nulla alia causa, remoto à se omni humano affectu. Addendo insuper haec uerba, uidelicet. Io giuro sopra queste lettere, che chi mi donasse cento scudi il giorno, non starei qui un mese, et chi ci starà, se ne pentirà.

Eisdem die, anno, loco, & testibus, Magnificus, & egregius artium & medicinae doctor. D. Balduinus de Balduinis medicus familiaris, & domesticus Reuerendissimi, & Illustrissimi Domini Cardinalis de Monte Legati Sacrosancti Concilii, recognouit depositionem superscriptam, et manum suam, iurans ad sancta Dei Euangelia, contenta in ea uera esse, et se ea dixisse, et dicere pro ueritate, et quia sic dicitur conscientia sua, et pro exoneratione suae conscientiae.

SUCCESSIVE ipse Reuerendissimus, & Illustrissimus Dominus Cardinalis de Monte Praesidens, & Legatus praefatus, uersus ad ipsos patres, dixit. Reliquum est, ut nunc super Decreto ex mente ma-

ioris partis Patrum concepto, et formato, sententias uestras libere dicatis. Et nulla mora interposita, legit alta, intelligibili uoce decretum ipsum subsequens tenoris, uidelicet,

Decretum Translationis.

Placet ne uobis decernere, et declarare de huiusmodi morbo ex præmissis, et aliis allegatis, ita manifestè, et notoriè constare, ut Prælati in hac ciuitate sine uitæ discrimine cõmorari, & in ea iccirco inuiti minime retineri possint, et debeant. Itemquè attento recessu multorum Prælatorum post proximè præteritam Sessionem: et attentis protestationibus aliorum quamplurium Prælatorum in congregationibus generalibus factis, hinc omnino timore ipsius morbi abire uolentium, qui iustè detineri non possunt, et ex quorum discessu Concilium, uel dissolueretur, uel ex paucitate Prælatorum bonus eius progressus impediretur: et attento etiam imminente periculo uitæ, et aliis causis per aliquos ex patribus in ipsis Congregationibus allegatis, ut potè notoriè ueris, & legitimis. Placet ne uobis similiter decernere, et declarare pro conseruatione, et prosecutione ipsius Concilii, securitate uitæ ipsorum Prælatorum, Concilium ipsum ad Ciuitatem Bononiæ, ueluti ad locum magis paratum, salubrem, & idoneum pro tempore transferendum esse, et ex nunc transferri: et ibidem Sessionem iam indictam statuta die. XXI. Aprilis, celebrandam esse, et celebrari: et successiue ad ulteriora procedendum, donec Sanctissimo Domino nostro, et sacro Concilio expedire uidebitur, ut ad hunc, seu alium locum, communicato etiam consilio cum Inuictissimo Cæsare, Christianissimo Rege, et aliis Regibus, ac principibus Christianis, ipsum Concilium reduci possit, ac debeat?

Quo decreto lecto, unusquisquè etiam interrogatus singulariter à me Angelo Masserello Secretario Concilii unà cum Domino Claudio della Casa ipsius Concilii Notario, dixit alta, et intelligibili uoce sententiam suam in hunc, qui sequitur modum, uidelicet,

Reuerendissimis, & Illustrissimis Dominis Præsidentibus, et le-

gatis Placet decretum, et omnia alia adducta, et probata, tanquàm uera, et legitima approbant.

Reuerendissimus. D. Cardinalis Geennen. dixit, nõ sufficere allegata per Promotorem, quia eorum maiorem partè scit esse falsa. Fit contra ius translatio, cum nulla sit causa legitima. Esse transferendum in eandem Prouinciam, si esset transferendum, iuxta formam Concilii Constantien. Quare protestatur se non assentiri translationi. Possset tamen Sessio prorogari.

R. D. Archiepiscopo Spalatren. Placet Decretum.

R. D. Archiepiscopus Turritan. dedit cedula infrascripti tenoris, uidelicet. Quia proposita translatio Concilii ad Ciuitatem Bononiæ ab hoc loco, in quo legitime in Spiritu sancto congregatum, et inchoatum existit, uidetur mihi coram Deo uerissimiliter allatura scandalum, et perturbationem reductioni errantium Germanorum, & paci, ac unitati Ecclesiæ, hæresumquè illarum extirpationi: propter quòd Conuentus in hoc præcipuè loco celebratur, à sacri Imperii Ordinibus acceptato: id quod maxime hoc tempore speratur, quo pacata, et subacta Prouincia, iam reru potitur catholicus Imperator, et ad Religionis præsertim negotia, de quibus agimus, Diætam indixit: cui uel hoc nomine parum cõmodos non dubito nos futuros, ne dum nobis ipsis importunos. Cum hoc præsertim temptari uideam sine scientia, et uoluntate Sanctissimi Romani Pont. quo mandante huc conuenimus, cuius speciale oraculum res huiusmodi desiderabat. Ideo non probatur mihi, nec placet, sed nequè credo de iure licere hoc patribus, inconsulta sua Sanctitate præfata, & propter rationabilem contradictionem, etiam minoris partis: præsertim quia numerus non in tantum excedit, ut excludat alias iuridicas considerationes, quas non impedit modicus excessus in numero, in quo nequè in multitudine, sed ratione uincendum est: Et aliàs timori, ac saluti Patrũ per prorogationem indictæ Sessionis ad certum tempus, uel ad beneplacitum Sanctitatis suæ, & sanctæ Synodi, citra Concilii dissolutionem, uel coactionem opportunius poterat esse consultum: etiam si causa contagionis prætenfa legitima foret, et iuridicè, ac mature discussa fuisset, nec in controuersiam, uel dubiũ uerteretur.

TRANSLATIO.

- R.D. Archiepiscopo Antibaren. Placet decretum, & omnia alia.
 R.D. Archiepiscopo Materan. placent decreta omnia.
 R.D. Archiepiscopo Naxien. placent omnia decreta.
 R.D. Archiepiscopo Vpsalen. placet decretum.
 R.D. Archiepiscopo Panormitan. non placent quousque Papæ, et Imperatoris uoluntas habeatur.
 R.D. Archiepiscopo Armacan. placet decretum cum clausulis adiectis.
 R.D. Epūs Senogallien. dixit. Probo Decretum, & translationem ad beneplacitum Sanctissimi Domini nostri, et huius sacri Concilii, ob urgentem necessitatem: adhibito (si opus est) singulari cuiusque nostrum iuramento, huc reuertendi, quandocunque suæ Sanctitati, et sacro Concilio pro rebus religionis uidebitur expedire, si quo modo possimus Reuerendissimos Dominos Hispanos fratres nostros inducere ad conueniendum nobiscum. Quod si nolint: et ex hoc timendum sit de aliquo schismate, censerem quod potius hic moreremur omnes; quam quod hodie occasionem schismatis præberemus in Ecclesia Dei.
 R.D. Episcopo Asculan. placet decretum.
 R.D. Episcopo Feltren. placet decretum quoad omnes partes: neque Concilium Constantien. obstat, cui derogari potest.
 R.D. Episcopo Acien. de Nobilibus placet decretum, neque derogetur Concilio Constantien. cui iam derogatum est.
 R.D. Episcopo Militen. placet decretum.
 R.D. Episcopo Ifernien. placet decretum.
 R.D. Episcopo Placentin. placet decretum.
 R.D. Episcopo Torcellan. placet decretum.
 R.D. Episcopo Gaddicen, placuisset quod antequam de Translatione Concilii quicquam deliberatum esset, quod humilitate, et reuerentia, quam summo Pontifici Domino nostro debemus, Sanctitatem suam consuluissemus: Tamen si Reuerendissimi Domini Præsidentes in hoc mentem Sanctitatis suæ sciunt, sum in sententia patrum, qui uolunt Concilium Bononiam transferri.
 R.D. Episcopo Sibinicen. placet decretum.
 R.D. Episcopo Fesulan. non placet Concilium transferri.
 R.D. Episcopo Sancti Marci non placet, quia causa non est iusta.
 dedit

CONCILII. Fo. XII.

- deditque infrascriptam cedula, uidelicet. Ego persisto in hesternâ sententia, et dico me nullo pacto assentiri huic translationi, propterea quod causa non uidetur iusta, et idonea, et quia fit inconsulto Sanctissimo Domino nostro, inconsulto Cæsare, et Christianissimo.
 R.D. Episcopo Alben. placet decretum, quia causa translationis est manifesta, nec obstat Concilium Constantien.
 R.D. Episcopo Vasionen. placent omnia decreta.
 R.D. Episcopo Portuen. placet mansio hic, uel trāslatio, dummodo Patres conueniant.
 R.D. Episcopus Bossanen. nō probat causam translationis, et personæ examinatae sunt suspectæ, et propterea non placet translatio, & quia non constat de uoluntate Papæ, de qua si constaret, placeret.
 R.D. Episcopo Emonien. placent omnia decreta.
 R.D. Episcopo Castellimaris non placet, quia Reuerendissimi Domini Legati non ostenderunt habere potestatem transferendi, et permanentes sunt obediens suæ Sanctitati, et placet sententia Reuerendissimi Domini Cardinalis Geennen. et repetit ea, quæ heri dedit in congregatione. Si autem constaret de mādato Sanctissimi Domini nostri, obediret.
 R.D. Episcopo Taruisin. placet decretum.
 R.D. Episcopo Parentin. placent omnia.
 R.D. Episcopo Motonen. Coadiutori Veronen. placet decretum.
 R.D. Episcopus Agathen. non probat, neque reprobat, persistendo in uoto hæsterno: Hoc tantum optat, ut Synodus faciat id, quod Ecclesiæ, et Republicæ Christianæ expediens est.
 R.D. Episcopo Salutiarum placet decretum in omnibus, dicens. Iudico ex notorio, quod nulla egeat probatione, ex abundantiam tamen probo informationes promotoris. Auctoritatem Sanctissimi Domini nostri agnosco, et ueneror in Reuerendissimis Dominis Legatis: nullam aliam necessariam de iure puto præter assensum maioris partis patrum, cum ipsis Reuerendissimis Dominis Legatis: censeoque derogandum quibuscunque in contrarium facientibus, ex abundantiam.
 R.D. Episcopo Lancianen. non placet, cum non sit causa legitima:

TRANSLATIO.

præsertim sine consultatione Sanctissimi Domini nostri, et Reuerendissimi Domini Legati non habeant potestatem.

R.D. Episcopo Siracusan. nō placent informationes sumptæ per promotorem, quia non sunt ueræ, nequē placet decretum quouſquē non uidero mandatum suæ Sanctitatis: cui est paratus obedire, deditquē cedula infrascripti tenoris, uidelicet. Heri dixi sententiam meam in generali congregatione, quam etiam scriptam tradidi: et in eadem quoquē persisto, uidelicet quod nullo modo mihi placet translatio Concilii, cum nulla subsit causa legitima, seu legitime probata, et quæ allegatur, est leuissima, cum reuera pauci infirmantur in Ciuitate ista, et ex illis quasi nullus moritur. Nam rem agimus magnæ importantiæ de statu totius christianæ Religionis. Et si Cōcilium hoc est per tot annos desideratum, et tantis laboribus tandem per Sanctitatem Domini nostri congregatum, accedente etiam consensu, et uoluntate Cæsareæ Maiestatis, et Christianissimi Regis, ac aliorum Principum christianorum, nullo modo debuit ita præcipitanter transferri, nisi prius consulto Sanctissimo Domino nostro Pontifice Romano, et Cæsareæ Maiestate, et reliquis Principibus Christianis: quod per breue tempus fieri poterat. Propterea (nisi prius consulatur Sanctitas Domini nostri, Cæsareæ Maiestas, Christianissimus Rex, & reliqui Principes Christiani) ea uia, qua de iure possum, et debeo, protestor me non consentire recessui, nec translationi, nec mutationi Concilii.

R.D. Episcopo Milonen. Ferretto placet decretum.

R.D. Episcopo Caprulan. placet decretum.

R.D. Episcopo Vigornien. placet decretum.

R.D. Episcopo Corfulan. placet decretum.

R.D. Episcopo Bellicastren. placet decretum, quia est informatus de hoc morbo, qui maxime uiget.

R.D. Episcopo Pacen. nō placent informationes Promotoris, nequē translatio, præsertim cum non constet de mandato Pontificis, et est in sententia Reuerendissimi Cardinalis Geennen.

R.D. Episcopo Astorican. nō placent probationes, quia non sunt factæ auctoritate iudiciali: eque placet translatio, cum non appareat de uoluntate Sanctissimi Domini nostri: nequē placet locus

CONCILII. Fo. XIII.

locus, quod transfertur, quia non est liber. Quod si aliter constaret de uoluntate Sanctissimi Domini nostri, est paratus obedire.

R.D. Episcopo Britonorien. placent omnia: et placet sententia Reueren. D. Salutarum Vicarii Sanctissimi Domini nostri.

R.D. Episcopus Aquinas dixit. Si uera sunt quæ recitata sunt de morbo, placet decretum.

R.D. Episcopo Pisaurien. placent omnia, quæ iuridica esse censet.

R.D. Episcopus Oscen est in sententia Reuerendissimi Domini Cardinalis Geennen. & cæterorum protestantium.

R.D. Episcopo Famagustan placent omnia.

R.D. Episcopo Albinganen. quia causæ sunt notoriæ, placet omnia.

R.D. Episcopo Calaguritan. non placet Decretum, et causa non est sufficiens: in re tanti momenti maturius esset deliberandum, et non ita timidè, et præcipitanter procedendum.

R.D. Episcopus Canarien. dixit. Nunquam placuit, nequē placet, quia causa non est sufficienter probata, et quia nequē Papa, nequē Cæsar fuerunt consulti: quare expectetur donec ipsi consulantur, ad minus per octo dies.

R.D. Episcopo Narnien placent omnia.

R.D. Episcopo Alyphan. placent omnia recitata tanquam iuridica.

R.D. Episcopo Minorien placet Decretum, et omnia recitata, tum propter multas rationes adductas à multis patribus, quibus translatio placet, tum multo magis propter rationes adductas à contradicentibus.

R.R. D.D. Luciano, & Chriostomo Abb. Congregationis Montis Cass. placet decretum.

R.D. Generali Prædicatorum placet Decretum.

R.D. Generalis sancti Augustini dixit. Causæ allegatæ per Promotorem ueræ sunt, ideo placet Decretum.

R.D. Generali Seruorum placet decretum.

Quæ quidem sententiæ fuerunt per me Angelum Secretarium præfactum, alta, et intelligibili uoce singulariter numeratæ, et recitatæ, ita ut quilibet ex patribus audierit, et recognouerit, et iterum approbauerit, et ratificauerit sententiam suam,

D

TRANSLATIO.

et ex sententiis ipsis sic numeratis, repertum fuit, quod decretum ipsum ex quinquaginta et sex Patribus, placuit omnibus, quatuordecim tantum exceptis, et eorum aliquibus ex ea maxime ratione, quod assererent non constare de uoluntate Sanctissimi Domini nostri, & translationem non posse fieri a solo Concilio, affirmando si constaret de uoluntate sanctitatis suae, consentirent, et quodcumque constabit, erunt parati obedire. Aliqui etiam ex ipsis dixerunt Concilium fuisse indictum per Sanctitatem suam communionem habita cum Caesare, & quod Caesar ipse agre feret.

Quibus auditis, Reuerendissimus, & Illustrissimus Dominus Cardinalis de Monte Praesidens, & Legatus praedictus, alta, et intelligibili uoce dixit haec uerba, uidelicet. Quoniam aliqui in congregationibus generalibus assererent Nos Legatos, et Praesidentes non habere mandatum a Sanctissimo Domino nostro ad hanc translationem, ideo ut nemo de caetero possit quouis colore pretendere ignorantiam de potestate nostra, et eo praetextu non parere praesenti Decreto, producimus, et exhibemus hanc Bullam, quam ab initio nostrae Legationis penes nos habuimus semper, & nolimus eam hactenus propalare, ut omnes cognoscant, et manu tangant quantum semper uoluerimus omnes Patres esse liberos in sententiis dicendis, et quanta animi sinceritate, ac puritate gesserimus nos semper in directione sacri Concilii. Legatur ipsa Bulla, et deinde declarabimus mentem nostram. Et statim per Dominum Notarium fuit mihi Angelo Massarello Secretario consignata dicta Bulla, quam legi alta, et intelligibili uoce. Cuius quidem Bullae tenor sequitur, et est talis.

Bulla facultatis Transferendi Concilium.

Paulus Episcopus seruus seruorum Dei, Venerabili fratri Ioannimariae Episcopo Praenestini, & dilectis filiis Marcello tituli sanctae Crucis in Hierusalem Praesbytero, ac Reginaldo sanctae Mariae in Cosmedin Diacono, Cardinalibus, nostris, et Apostolicae sedis Legatis de latere, salutem, & apostolicam benedictionem. Regimini

CONCILII. Fo. XIII.

* Vniuersalis Ecclesiae (meritis licet imparibus) disponente Domino, praesidentes, nostri officii partes esse putamus, ut siquid grauius causa Reipublicae Christianae constituendum sit, id non modo tempore opportuno: uerum etiam loco commodo, et idoneo perficiatur. Cum itaque nos nuper postquam suspensionem celebrationis sacri oecumenici, et uniuersalis Concilii, alias per nos in ciuitate Tridentinae, ex causis tunc expressis, de uenerabilium fratrum nostrorum sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium consilio, et assensu indicti, ex certis aliis etiam tunc expressis causis usque ad aliud opportunius, et commodius tempus per nos declarandum, de simili consilio, & assensu factam, audita pace inter charissimos in Christo filios nostros Carolum Romanorum Imperatorem semper Augustum, et Franciscum Francorum Regem Christianissimum, conciliata, pari consilio, et assensu sustuleramus, & amoueramus: nequeunt ipsi tunc legitime impediti, ad dictam Ciuitatem personaliter accedere, et eidem Concilio interesse: Vos nostros, et Apostolicae Sedis Legatos de latere in eodem Concilio de simili consilio constituerimus, et deputauerimus: Vosque ad eandem ciuitatem tanquam pacis Angelos destinauerimus, prout in diuersis nostris desuper confectis literis plenius continetur. Nos ne tam sanctum celebrationis Concilii huiusmodi opus ex incommoditate loci, aut alias quouis modo impediatur, aut plus debito differatur, opportunè providere uolentes, motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicae potestatis plenitudine, pari que consilio, et assensu, Vobis in simul, aut duobus ex uobis, reliquo legitimo impedimento detento, seu inde forte absente, quando cunque uobis uidebitur, Concilium praedictum de eadem Ciuitate Tridentina ad quamcunque aliam commodiorem, et opportuniorem, seu tutiorem Ciuitatem, de qua uobis etiam uidebitur, transferendi, et mutandi, ac illud in ciuitate Tridentinae, supprimendi, et dissoluendi. Necnon Praelatis, et aliis personis Concilii huiusmodi, ne in eo ad ulteriora in dicta Ciuitate Tridentinae, procedant, etiam sub censuris, et poenis ecclesiasticis inhibendi: ac idem Concilium in alia ciuitate huiusmodi, ad quam illud transferri, et mutari contigerit, continuandi, tenendi, et celebrandi, et ad illud Praelatos, et alias personas Concilii Tridentinae, huiusmodi etiam sub

TRANSLATIO.

periurii, et aliis in literis indictionis Concilii huiusmodi expressis pœnis, euocandi: eidemquē sic translato, et mutato Concilio, nomine, et auctoritate prædictis præsidendi, ac in eo procedendi, cæteraquē in præmissis, et circa ea necessaria, et opportuna, aliàs iuxta priorum uobis directarum literarum continentiam, & tenorem, faciendi, statuendi, ordinandi, et exequendi, plenam, et liberam apostolica auctoritate tenore præsentium concedimus potestatem, & facultatem: ratum, et gratum habituri quicquid per uos in præmissis factum, statutū, ordinatum, executum uē fuerit, idquē facturi auctore Domino inuiolabiliter obseruari. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscunquē. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ concessionis infringere, uel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, et Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum. Anno incarnationis Dominicæ. Millesimo quingentesimo, quadragesimo quarto. Octauo Kalendas Martii, Pontificatus nostri anno Vndecimo.

Fabi. Epūs Spol.

Reg. apud Fabium Secretarium.

B. Motta.

Qua Bulla sic lecta, statim præfatus Reuerendissimus, & Illustrissimus Dominus Cardinalis de Monte Præsidens, & Legatus prosequendo dixit. Nos tam huius Bullæ uirtute, & uigore, ac speciali dispositione, quàm nostræ Legationis, et Præsidentia auctoritate, ac tam coniunctim, quàm separatim, et aliàs etiam si opus sit, tanquàm Episcopi, et Cardinales, omni meliori modo huiusmodi translationi Concilii ad ciuitatem Bononiæ iuxta sententias maioris partis Patrum, inheremus, et eam approbamus, et ratificamus: gesta, facta, et deducta per Dominum Promotorem admittentes, et omnibus inhibentes sub pœnis in ipsa Bulla contentis, ne quid contra translationem huiusmodi attentare præsumant: et mādantes, ut in dicta die Vigesima prima Aprilis ad Ses-

CONCILII. Fo. XV.

sionem celebrandam in Ciuitate Bononiæ comparere debeant. Nec de uoluntate Sanctissimi Domini nostri, aut indignatione Cæsaris dubitandum uidetur: cum non sit uerisimile Sanctitatem suam esse tam crudelem, et similiter Maiestatem suam, ut uelint Patres ita in aliquo loco circumscriptos permanere, ut etiam si eis uitæ periculum immineat, ex ipso loco discedere non possint, et se ad locum salubriorem, et commodiorem transferre. Nam nequē diuina, nequē humana iura id uolunt, & omnibus animantibus est à natura tributum, ut se, uitamquē suā tueantur. Et ideo dicimus, et declaramus Translationem ipsam Concilii ad ciuitatem Bononiæ esse legitime factam, et subsistere, et hic deinceps nullum esse Concilium.

Tunc idem Dominus Promotor rogauit omnes Notarios, et Prothonotarios, ut de præmissis unum, uel plura instrumentum, uel instrumenta conficerent. Quibus expletis, cantatus fuit Hymnus. Te Deum laudamus. Et unusquisquē depositis paramentis, ad propria remeauit.

NOMINA, COGNOMINA, ET PATRIA Prælatorum, qui interfuerunt suprascriptæ Translationi Sacri Concilii.

PRAESIDENTES; ET LEGATI.

Reuerendissimus, & Illustrissimus Dominus D. Ioannesmaria Episcopus Prænестinus, de Monte. Aretinus.
 Reuerendissimus, & Illustrissimus Dominus, Dominus Marcellus tituli Sanctæ Crucis in Hierusalem Præsbyter, Ceruinus. Politianus.
 Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sacri Concilii Præsidentes, et Legati Apostolici de latere.

CARDINALES.

Reuerendissimus, & Illustrissimus Dominus, Dominus Petrus

TRANSLATIO.

Paceccus, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Præsbyter Cardinalis
Geennen. Hispanus.

ARCHIEPISCOPI.

R.D. Andreas Cornelius Archiepūs Spalatren Venetus.
R.D. Saluator Alexius Saffarus Archiepiscopus Turritanus.
nus. Hispanus.
R.D. Ludouicus Chieregatus Archiepūs Antibaren. Vicentin.
R.D. Ioannemichael Sarracenus Archiepiscopus Materan, et
Acheruntin. Neapolitan.
R.D. Sebastianus Lecauela Archiepūs Naxien. Græcus.
R.D. Olaus Magnus Archiepūs Vpsalen. Gothus.
R.D. Petrus Tagliauia Archiepūs Panormitan. Siculus.
R.D. Robertus Vauchop Archiepūs Armacan. Scothus.

EPISCOPI.

R.D. Marcus Vigerius Epūs Senogallien. Sauonen.
R.D. Philo Rouerella Epūs Asculan. Ferrarien.
R.D. Thomas Campegius Epūs Feltren. Bononien.
R.D. Benedictus de Nobilibus Epūs Acien. Lucensis.
R.D. Quintius de Rusticis Epūs Militen. Roman.
R.D. Antonius de Numais Epūs Ifernien. Foroliuien.
R.D. Cathalanus Triultius Epūs placentin. Mediolan.
R.D. Hieronymus Fufcherus Epūs Torcellan. Venetus.
R.D. Hieronymus de Theodolis Epūs Gaddicen. Foroliuien.
R.D. Ioanneslucius Staphileus Epūs Sibinicen. Illiricus.
R.D. Braccius Martellus Epūs Fesulan. Florentin.
R.D. Coriolanus Martiranus Epūs sancti Marci. Neapolitan.
R.D. Hieronymus Vida Epūs Alben. Cremonen.
R.D. Iacobus Cortesius à Prato Epūs Vasionen. Roman.
R.D. Balassar Lympus Epūs Portuen. Portugallen.
R.D. Balassar de Haredia Epūs Bossanen. Hispan.
R.D. Alexander de Vrsis Epūs Emonien. Venetus.

CONCILII. Fo. XVI.

R.D. Ioannes Fonseca Epūs Castellimaris. Hispan.
R.D. Georgius Cornelius Epūs Taruisin. Venetus.
R.D. Ioannes Campegius Epūs Parentin. Bononien.
R.D. Ludouicus Symonetta Epūs Pisaurien. Mediolan.
R.D. Aloysius Lipomanus Episcopus Motonen, Coadiutor Ve-
ronen. Venetus.
R.D. Claudius de la Guishe Epūs Agathen: Gallus.
R.D. Philippus Archintus Episcopus Salutiarum, Vicarius San-
ctissimi Domini nostri Papæ in Vrbe. Mediolan.
R.D. Ioannes Salazar Epūs Lancianen. Hispan.
R.D. Hieronymus de Bononia Epūs Siracufan. Siculus.
R.D. Io. petrus Ferretus Epūs Mylonen. Rauēnaten.
R.D. Egidius Falcetta Epūs Caprulan. Cingulan.
R.D. Riccardus Patus Epūs Vigornien. Anglicus.
R.D. Marcus Maliperius Epūs Corfulan. Venetus.
R.D. Iacobus Iacobellus Epūs Bellicastren. Roman.
R.D. Franciscus de Nauarra Epūs Pacen. Hispan.
R.D. Didacus de Alaba Epūs Astoricen. Hispan.
R.D. Thomas Casellus Epūs Britonorien. Rossanen.
R.D. Galeatius Florimontius Epūs Aquinaten. Sueffan.
R.D. Philippus Bonus Epūs Famagustan. Venetus.
R.D. Ioannesbaptista Cicada Episcopus Albinganen, Auditor
Camera Apostolica. Ianuen.
R.D. Bernardus Diaz Epūs Calaguritan. Hispan.
R.D. Gregorius Castagnola Epūs Mylonen. Græcus
R.D. Petrus Donatus Cesium Epūs Narnien. de Cesis.
R.D. Antonius de Cruce Epūs Canarien. Hispan.
R.D. Sebastianus Pighinus Epūs Alyphan. Regien.
R.D. Ambrosius Catharinus Politus Epūs Minorien. Senen.

ABBATES.

R. D. Lucianus de Octonibus Abbas Pomposiæ Ferrari-
ensis. Mantuan.
R.D. Chriostomus Gimilianensis, Abbas Sanctissimæ Trini-
tatis de Caieta. Calaber.

TRANSLATIO

GENERALES ORDINVM

R.P. Franciscus Romeus, Generalis Ordinis Prædicatorum,
de Castellione. Aretin.

R. P. Hieronymus Seripandus, Generalis Ordinis Heremitarum
sancti Augustini. Neapolitan.

R. P. Augustinus Bonucius, Generalis Ordinis Sanctæ Mariæ
Seruorum. Aretin.

619872

ADAT

R. P. Hieronymus Seripandus, Generalis Ordinis Heremitarum
sancti Augustini. Neapolitan.
R. P. Augustinus Bonucius, Generalis Ordinis Sanctæ Mariæ
Seruorum. Aretin.

SCAFFALI ONLINE
<http://badigit.comune.bologna.it/books>

Translatio sacri Concilii ex Tridento ad ciuitatem Bononiae. - Bononiae : apud Anselmum Giaccarellum, 1548

Collocazione 16. P. II. 21 op. 2

<http://sol.unibo.it/SebinaOpac/Opac?action=search&thNomeDocumento=UBO2890883T>

Questo libro è parte delle collezioni della Biblioteca dell'Archiginnasio.

L'ebook è distribuito con licenza Creative Commons solo per scopo personale, privato e non commerciale, condividi allo stesso modo

[4.0:http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/legalcode](http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/legalcode)

Per qualsiasi altro scopo, o per ottenere immagini a risoluzione superiore contattare: archiginnasio@comune.bologna.it